

Com podràs votar? Depèn de qui votis

written by Redacció Unilateral | 2 de novembre de 2020

Una vegada més, en la pròxima contesa electoral prevista per al 14 de febrer de 2021, es torna a plantejar el tema críptic: el **vot electrònic**. Com votar representa un repte, segons com i qui ho miri: la llibertat de poder exercir un dret i, d'altra manera, la voluntat de restringir el dret a vot dels *contrincants*.

El vot electrònic consisteix en l'emissió del vot utilitzant mitjans electrònics diferents dels mitjans tradicionals, com són el vot presencial en paper o a mà alçada, per exemple. Tant en l'àmbit públic com el privat, si bé de diferent manera, es promou el sector de les TIC i innovació per tal que es facin extensives, en la mesura del possible, en diversos àmbits de la vida. Cal aprofitar els avantatges que ofereix la innovació i la tecnologia, per millorar el dia a dia o per a tenir alternatives i multiplicar les possibilitats. Hem pogut observar també que, si bé en l'àmbit privat es tracta més d'una estratègia competitiva amb fins mercantils o comercials, en el sector públic es promou com a estratègia per desenvolupar activitats formatives, nous serveis, arribar a diferents públics i, sobretot, per agilitzar la tramitació a a escala administratiu i burocràtic. Cada vegada més la tecnologia afavoreix la comunicació i participació ciutadana. Incentivar, doncs, la digitalització està essent una tendència que, a més de superar la bretxa digital té com a repte esdevenir una realitat pel que fa als processos electorals, àmbit en què sembla no trobar tots els aliats suficients, dificultat deguda als agents socials i polítics que constantment posen traves per tal que, a més d'estar a disposició de tothom, en puguem disposar com a dret que tenim i que ens correspon.

En la presa de decisions, el vot electrònic està ja implementat com a pràctica habitual a les universitats catalanes. Des del 2010, arreu del Principat, s'han dut a terme processos de consultes populars a escala municipal: a la [Llei 4/2010, del 17 de març, de consultes populars per via de referèndum](#), el vot electrònic ja es contemplava com a opció, tant pel que fa a la campanya institucional com en la necessitat de posar una plataforma única a disposició dels ajuntaments supervisada per una empresa externa d'auditoria i certificació: *"El títol V regula els principis i les garanties de la utilització dels mitjans electrònics en les consultes populars per via de referèndum, d'acord amb la Recomanació del Comitè de Ministres del Consell d'Europa del 2004 relativa als estàndards legals, operacionals i tècnics per al vot electrònic."* .

I no és per manca d'experiència. La Generalitat de Catalunya va presentar, el passat 2019, un decret per al vot electrònic en processos d'eleccions als òrgans de representació del personal administratiu i tècnic al seu servei. D'acord amb l'article 44 del text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic, aprovat mitjançant el Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, el procediment per a l'elecció de les Junes de Personal i per a l'elecció dels Delegats de Personal es determinarà reglamentàriament tenint en compte, com a criteri general, que l'elecció s'ha de fer mitjançant sufragi personal, directe, lliure i secret i que es pot emetre per correu o per altres mitjans telemàtics. És a dir, que només es tracta d'incorporar les tecnologies de la informació i comunicació en les actuacions i procediments que ja són una realitat. Més recentment, el 2019 ens trobem amb la "Interpel·lació al Govern sobre el vot electrònic a les eleccions sindicals a l'Administració de la Generalitat", intervenció en la qual Jordi Puigneró, conseller de Polítiques Digitals i Administració Pública de la Generalitat, s'evidencià que a les universitats catalanes ja fa deu anys que s'ha implementat; en el procés electoral de març de 2019

es féu una prova.

A l'hora d'elegir representant de sectors estratègics o candidats en òrgans de decisió governamental i en organismes clau com és el cas de l'Agència Tributària o bé la Cambra de Comerç, és quan els poders fàctics de l'Estat exerceixen el seu poder. El 2010, en les eleccions al Parlament de Catalunya del 28 de novembre, es va preveure l'existència de col·legis administrats electrònicament en la constitució de les meses i, per exemple, l'emissió dels escrutinis de participació i resultats; aquests canvis i processos no van repercutir però en els votants. Com a antecedents, al nostre país, podem citar **dos avantprojectes de llei del procediment de vot electrònic** l'any [2016](#) i, represa més recentment, el [2018](#), pel Departament d'Afers Exteriors per als catalans per crear un registre de catalans a l'exterior per a residents a l'estranger. La motivació subjacent es dedueix que fou la celebració dels referèndums del 9N de 2014 i l'1-0 de 2017. Aquestes proposicions de llei, fonamentades amb les competències reconegudes a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, que estableix la capacitat d'articular un règim electoral propi i, en conseqüència, de disposar d'una llei que reguli aspectes concrets o parcials del règim electoral, pretenia regular exclusivament el sistema de votació electrònica com a complementari a l'actual. Cal tenir en compte però que, aleshores i ara, per tal de poder implementar-la es requereix la voluntat de col·laboració per part de la Junta Electoral Central i de l'Oficina de Censo Electoral que gestiona el CERA (Cens Electoral de Residents Absents).

Les dificultats i oposició del PP, Cs i el PSC van impedir-ne l'aprovació. En conseqüència per a poder optar pel vot electrònic continua essent imprescindible que l'elector català de l'exterior estigui donat d'alta al consolat espanyol del seu país de residència com a resident permanent. L'alternativa de les **Iniciatives Legislatives Populars**, les causes per les quals la [Mesa del Parlament](#) pot no admetre a tràmit la ILP i

poden ser desestimades són:

- Que tingui per objecte alguna matèria sobre la qual la Generalitat no té atribuïda la competència.
- Que la proposició de llei i la documentació presentades no compleixin els requisits establerts per la llei.
- Que reproduïxi una altra ILP de contingut igual o substancialment equivalent presentada durant la mateixa legislatura.
- Que faci referència a una matèria exclosa expressament per la llei.

És per això que en les diverses conteses electorals, s'han implementat, quasi en la clandestinitat, sistemes no autoritzats pel govern espanyol per tal de donar veu a tots els catalans i per tal de suplir mancances totalment democràtiques que afecten drets fonamentals. Casos en què s'han habilitat plataformes i cens alternatius, amb més o menys fiabilitat, però sense validesa "legal", que no "legítima"; el més recent, el [web informatiu](#) no oficial sobre el vot electrònic per als catalans residents a l'exterior, nascut el febrer de 2020. Un altre exemple és la impugnació per part del president Sánchez, el passat mes de gener de 2019, amb relació al **decret de les cambres catalanes**: fins i tot volia aprovar una ordre ministerial per evitar que a les cambres catalanes de Catalunya, s'utilitzés el vot electrònic. En canvi, sorprenentment, el Parlament sí que va validar un decret que [permetrà celebrar les eleccions agràries](#) del 2021 amb vot electrònic que modifica, només en aquests casos, la '[Llei 17/2014, del 23 de setembre, de representativitat de les organitzacions professionals agràries](#)'. I no només això, sinó que malgrat que el procés serà únicament pel sistema de votació electrònica, també s'habilitaran punts físics perquè s'hi puguin anar a votar en persona. La norma ha rebut l'aval de JxCat, ERC, CatECP i la CUP, mentre que Cs, el PSC-Units i el PPC hi han votat en contra.

Sense anar més lluny, poc abans del confinament, Laura Borràs

(JuntxsxCat), al capdavant del grup parlamentari Plural del Congreso de los Diputados, va presentar i aprovar la **'Proposición no de Ley presentada por el Grupo Parlamentario Plural, relativa a eliminar el sistema de voto rogado, aplicable a los residentes en el exterior en régimen electoral general y establecer un sistema de votación electrónica que facilite el voto per si algun espanyol, al extranjero quiera votar'**. Aquesta proposta, a instància de Laura Borràs i Castanyer (JuntxsxCat), conforme allò establert a l'article 193 i següents del Reglamento de la Cámara. Més endavant, queda publicat i recollit: *"No cabe ningún tipo de crítica a la novedad de poder ejercer el derecho de voto en urna por parte de los residentes en el extranjero, pero la incorporación del nuevo requisito de "voto rogado" se ha mostrado absolutamente perjudicial para el efectivo derecho al sufragio activo./ Las numerosas situaciones recogidas por el Defensor del Pueblo en sus informes anuales del 2014, 2015, 2016 y 2017 sobre la odisea de ejercer el derecho a voto en las diferentes elecciones que se han celebrado desde entonces son la mejor muestra de este perjuicio o dificultad añadido."* (B0E, 10/03/2020).

I els catalans ens preguntem (o ens hauríem de preguntar): per què nosaltres no? El gener de 2020, el govern de Catalunya va començar a estudiar una proposició de llei de transparència i accés a la informació pública, per mitjà de la qual intentar regular també la participació ciutadana i també per combatre l'elevada abstenció dels últims comicis. Això no obstant, en les mesures extraordinàries incorporades al Pla de Govern Obert 2019-2020, que es prorroguen fins al 2021, amb motiu de la pandèmia, no se n'hi fa cap esment. En un informe publicat el 5 d'octubre, pel Departament d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència titulat [Elecciones i COVID-19: consideracions per a l'organització d'una convocatòria electoral amb seguretat per la salut, garanties pel vot i legitimitat democràtica](#) (v. 7.5, 23/10/2020), de moment: *"Queda descartat l'ús del vot per Internet atesa la pràctica*

impossibilitat de tenir el marc regulador a punt per al dia de les eleccions” i “Es descarta també l’ús de l’urna electrònica en seu electoral per no aportar cap avantatge en termes de seguretat sanitària.”.

Si bé és cert que encara no tothom pot disposar de mitjans electrònics propis ni té coneixements informàtics, hem d’aspirar a assolir una “democràcia electrònica” (real i efectiva) amb processos amb garanties i també treballar per la normalització i acceptació per part dels ciutadans de la tecnologia, integrada a la vida quotidiana. Sembla que la situació actual de pandèmia, en la qual es tendeix a reduir la mobilitat, hauria de propiciar sistemes en línia, com hem vist a Madrid on el Congrés va suspendre la seva activitat –durant el confinament– tot plantejant un ple telemàtic per al 24 de març. Ara bé, quan aquests problemes o atacs van més enllà depèn d’allò que s’està disposat a fer per a fer prevaldre la legitimitat dels drets segrestats. El que està demostrat i és cert, objectivament, són els beneficis que aporta: la participació total, sobretot dels ciutadans amb mobilitat reduïda i optimitzar els recursos, ja que permet estalviar recursos, especialment en l’àmbit logístic, amb plenes garanties de transparència i seguretat. Malgrat tot, restem a l’espera de què passarà aquesta vegada quan arribi el moment: més enllà del debat públic, obert i recurrent caldrà veure i estudiar, i fins on estaran disposats a anar, per a fer-lo efectiu *per se*. Molts països ja han optat per aquest sistema; podeu consultar [bibliografia disponible al web del Parlament.cat.](#)